

TELE PENSJONISTEN

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund Nr. 1/04 - 30. årgang

God Påske!

Telepensjonistenes Landsforbund**Postadresse: 1331 Fornebu. Besøksadresse: Kongensgt. 8, Oslo.****Telefon 22 77 69 52 - telefaks 22 77 69 55,****e-post: kon.telepensjonistene@telenor.com - Nettside: www.telepensjonistene.no****Landsstyret**

Leder	Gerd Waaktaar Gamst, Lille Borgenvei 14A, 0370 Oslo	tlf. 22 49 46 50
Nestleder	Arnulf Krokan, Haldenv. 9, 1387 Asker	66 78 35 44
Sekretær	Einar Heggelund, John Colletts alle 97B, 0870 Oslo	22 18 48 29
Kasserer	Ragnhild Møklebust, Ekraavn. 7C, 0756 Oslo	22 50 38 19
Styremedlemmer	Gerd Parelius, Bøckmannsvei 24, 7019 Trondheim	73 93 10 20
	Bjarne Ulvang, Myrholtet 242, 5142 Fyllingsdalen	55 16 38 65
	Gerd Blomstrand Kristensen, Tjeldberget 11, 8012 Bodø	75 58 11 68
	Elisabeth Augland, Koggevn. 62, 4624 Kristiansand	38 08 52 78
Vararepresentant	Jan H. Andreassen, Blomstervn. 37, 2208 Kongsvinger	62 81 59 40
Revisorer	Kjell Berglie, Selvbyggerveien 127, 0591 Oslo	22 65 30 05
	Rolf Sandaker, Prost Holsviksvei 38, 1362 Hosle	67 14 10 20
Vararepresentant	Reidun Sandnes, Terrasseveien 96, 0682 Oslo	22 26 49 80
Redaktør:	Jahn Hassel, Harry Borthens vei 14, 7040 Trondheim	tlf. 73 50 01 67
	E-post: janhasse@online.no	mob. 918 39 635

Forsidebilde: Gjenbruk av ødelagt telefonstolpe i Biggas, Finnmark i 1945.
Foto: Norsk Telemuseum

Grafisk Produksjon: Lade Offset A/S
Opplag: 3550

Innhold:

Lederen har ordet	3	Vinterbønn	11
Redaktørens hjørne	4	Fanden spare	12
Julenummer på avveie	4	Svensk Telemuseum stenger	13
Arendal presenterer seg	5	Telepensjonisten i 30 år	14
Landstreffet 2004	5	Terje Oppsann var "Temo"	15
Nytt fra arbeidsutvalget	6	Telepensjonistene reddet julebordet	15
Kvifor er Noreg delt 50-50 i EU-spørsmålet?	7	Reisebrev fra Kreta	16
En reise i Sør-Amerika	8	Om pensjonskommisjonens forslag	18
Sofustanker	11	Tanker fra en terrasse på Costa Blanca	19

Frist for innlegg til neste nr.: 25. mai 2004

Send helst stoff via E-post eller på diskett via posten.

Redaktøren forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

LEDEREN HAR ORDET

”Rettferdig fordeling” er vanskelig å definere. Oppfatningen varierer ut fra ståstedet, dvs. ut fra egeninteressen i den aktuelle sak. Denne divergensen sees tydelig i spørsmålet om fordeling av de økonomiske midler forbundet disponerer. Litt under halvparten av de 36 foreningene disponerer et foreningskontor, og husleien betales av forbundet. De øvrige har intet formelt kontor, men enkelte har oppnådd tilfredsstillende lokale ordninger uten utgifter.

De foreningene som ikke disponerer kontor, mener at de bør ha en kompensasjon for dette ved å få tildelt en større del av den økonomiske potten. De peker bl.a. på utgifter til reiser til møter og konferanser. Problemet for forbundet er at det ikke har vært noen ekstra pott å dele ut, tvert imot har økonomien så vidt gått rundt.

Forbundets styre har drøftet saken nøye og vil fra innværende år gå inn for følgende ordning: Foreninger med kontorer må i 2004 dekke 20% av husleieutgiftene selv; dette skjer ved at de får en tilsvarende reduksjon i den årlige tildelingen av midler. Fra 2005 er planen at prosentandelen for egendekning må økes ytterligere. Dette frigjør midler som kan gi økt tildeling pr medlem totalt sett - i forhold til tildelingen i årene 2002 og 2003.

Foreningene som får redusert tildeling, møter en reell utfordring for å få til en lavere husleie, eventuelt et endret leieforhold – innenfor eller utenfor Telenor.

Fordelingsaken vil bli drøftet under posten ”økonomi” på programmet på lederkonferansen på ”Crown of Scandinavia” i dagene 26.-28. april.

Arbeidsutvalget har i møte med Telenor fått avklart at den økonomiske støtten blir på samme nivå som i 2003. For innværende år vil midlene komme både fra velferdsmid-

ler og fra ekstraordinær tildeling, mens det fra 2005 er meningen at pensjonistene skal inn som egen post i sentralt budsjett. Dette er i tråd med vårt ønske, og ut fra en helhetsvurdering er vi fornøyd med resultatet. Vi vet nå hva vi har å forholde oss til.

Jeg vil gjerne gi honnør til Telenor/KA for rask respons på vår henvendelse og for ryddig og grei kontakt. Dette er meget viktig for pensjonistene.

Vårens og årets store sak blir pensjonssaken, - ”modernisert folketrygd” -, etter at pensjonskommisjonens innstilling er lagt fram. Saken ble diskutert over 2 dager på et SAKO-seminar i februar, og organisasjonene og NPF gjør seg nå klar til fight mot det man mener er de uheldige utslagene av innstillingen.

For oss som allerede er pensjonister, er ikke alt dette like viktig. Men for å peke på ett eksempel: Det foreslås at de årlige forhandlingene om regulering av G skal falle bort, og at pensjonene skal reguleres som et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Dette kan bety at pensjonene sakter ytterligere akterut i forhold til lønnsutviklingen i samfunnet. Pensjonssaken og dens politiske behandling kommer helt klart til å prege dette året.

Vi som får en del av vår pensjon fra Telenor Pensjonskasse, fikk allerede i fjor oppleve hvor lett det er for en arbeidsgiver å gå fra løfter. Som kjent ble reguleringen av pensjonen lik **null**, til tross for Telenors gode resultat, og til tross for tidligere løfter om en ordning ”minst like god” som statlig tjenstepensjon.

Konsernet har flagget et resultat for 2003 på 7,4 milliarder kroner. Vi regner derfor med at Telenor i 2004, om nødvendig, tilfører midler til regulering av våre pensjoner. Vi har merket oss at Finansdepartementet har uttalt at: ”Hverken bedriftene eller forsikringselskapene kan bruke ny ”Lov om foretakspensjon” som begrunnelse for ikke å regulere pensjonene”. Telenor-pensjonistene kommer til å følge nøye med på årets oppgjør, og det håper vi at personalorganisasjonene i Telenor også gjør.

Vel, - alt dette tilsier at vi som arbeider i forbundets styre ikke blir uten oppgaver i dette året. Men - det går iallfall mot lysere tider; vi kjenner at solen varmer over snøfonner og issvuller og føler at vi langsomt, langsomt kan se at det går mot vår igjen.

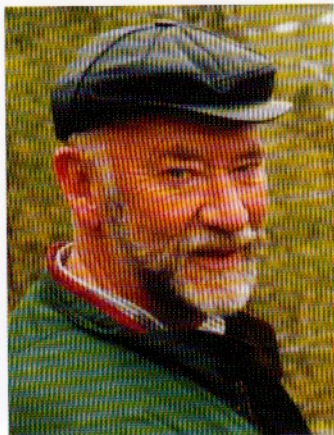
Vi gleder oss!

Med vennlig hilsen
Gerd Waaktaar Gamst

REDAKTØRENS HJØRNE

Vi gleder oss over de gode resultatene som Telenor har lagt fram for aksjonærer og ansatte. Det føles nok godt for de som drar lasset, at innsatsen gir resultater. Litt malurt er det kanskje for de som har måttet forlate bedriften under prosessene med omorganisering og effektivisering. Nå gjenstår bare å få fornøyde kunder, om vi forstår Baksaas rett.

Det gode resultatet gir vel håp til de som har pensjonsavtaler med Telenor om at de i år får en forventet justering av pensjonsytelsen ved vårens oppgjør.

2005 blir et historisk år. Da er det 100 år siden vi ble en selvstendig nasjon. Og 150 år siden forløperen til Telenor så dagens lys. Dagens Telenor lever i nåtiden, - og for framtiden.

Men det må ikke glemmes at det har vært glupe sjefer og flinke medarbeidere i tidene forut som har satt historiske spor etter seg. Dagens telenor-ledelse vil også bli historie, på godt og vondt.

Telenor skriver på historien sin, 150-års jubileet skal behørig markeres. Den historiske arven, så vel teknisk som kulturhistorisk, er også tidligere tatt vare på gjennom skriftlige beretninger. Norsk Telemuseum har gjort en stor innsats med å bevare for ettertiden alle de tekniske innretninger som er grunnlaget for teknologibedriften Telenor.

Bevaring av minner og historie er nødvendig for å skape identitet og følelse av å bety noe i forhold til samtid og fortid. Telenor i dag sprenger grenser og utvikler seg, akkurat som det har gjort i snart 150 år. Det går en vei fra telegrafverk til televerk til Telenor som fortsetter mot en ukjente framtid. I et slikt perspektiv er historisk bevaring

for etterslektene viktig. Ny verdiskaping er framtidsrettet. Verdibevaring ligger bakom, men er også viktig å ta vare på, selv om det ikke gir uttelling i klingende mynt.

Norsk Telemuseum er Telenors kulturbevarer, langt sterkere og viktigere enn oss pensjonister. Mens Danmark og Tyskland, som foregangsland for utviklingen av telekommunikasjoner, satser mye på å ta vare på denne delen av sin kulturarv, kan det virke som Telenor ikke i samme grad prioriterer å ta vare på sin arv. I Sverige har det svenske telemuseet tapt i den økonomiske nedturen, og museet er stengt. Telenor har lagt fram det historisk beste resultat på 150 år. Da bør Baksaas & Co ta seg råd til å holde seg med et telemuseum som det sømmer seg en historisk grensesprenger.

Hva med en jubileumsgave til Norsk Telemuseum i 2005?

Søvn er viktig for mennesket. For en bedrift er det katastrofalt. Telenor står fram som både oppegående og våken. Men å være aggressiv grensesprenger er slitsomt i det lange løp. Folket i organisasjonen må også få tid til å hvile på sine laurbær innimellom. Får de det nok? Å drive rovdrift på personalet, å brenne seg ut, kan være en bremse for utvikling og fornyelse.

Selv det å være telepensjonist kan slite når vi opplever at bedriften går dårlig. Nå blåser det medvind. Det skaper glede og positiv identitet. Og forventning om at pensjonistene skal få litt mer støtte fra moderbedriften enn i nedgangstider. Vi bøyer hodet og håper.

Noen foreninger opplever lederkrise, det er vanskelig å få noen til å ta på seg vervet som leder. Er det et tegn i tiden - vi vil gjerne ha men ikke yte? Eller er vi blitt for gamle til å ha overskudd til å bidra til å holde liv i pensjonistforeningene våre? Er etatsånden stein død?

GOD PÅSKE!

Jahn

JULENUMMER PÅ AVVEIE

Det ble dessverre en glipp i forsendelsen av TP nr 4/03 - julenummeret vårt. Ved utsendelsen i desember ble det brukt ei adresseliste som ikke var oppdatert. Det har ført til at nye medlemmer som har kommet til i 2. halvår 2003 ikke har fått bladet. Det kan også ha hendt for medlemmer som har flyttet, og som ikke har fått posten ettersendt.

Dersom du savner julenummeret og ønsker å få det, kan du ta kontakt med redaktøren for å få det ettersendt. Jeg beklager fadesen.

Jahn

ARENDALE PRESENTERER SEG

Telepensjonistene i Arendal tar imot utfordringen fra Kristiansand og sender med dette vår hilsen til leserne av bladet.

Vår forening blir 15 år til høsten. I alle disse årene har medlemstallet holdt seg på ca. 50.

Medlemsmøtene, som holdes hver siste onsdag i måneden, har god oppslutning. Det viktigste på møtene er det sosiale samværet med gamle arbeidskamerater over en god kopp kaffe. På alle møtene har vi utlodning og allsang. Til enkelte møter har vi fått medlemmer til å fortelle fra et fritt valgt emne, gjerne litt "mimring" fra tidligere tider i Televerket. Til andre møter får vi en kåsør utenfra til å snakke om aktuelle emner. Fra 1995 har foreningen hatt representant i Arendal Eldreråd.

Mellom møtene har vi også ruslurer/uteaktiviteter en gang i måneden, gjerne kombinert med en omvisning. Vi har besøkt kultursenter, museer, kirker m.m både i Arendal og i våre nabobyer. Dette har vært svært vellykket.

Vårsemesteret avsluttes med en sommertur. Vi har hatt båttur i Blindleia og på Telemarkskanalen og bussturer til Kragerø/Jomfruland, Stavern og Lista. Sist sommer gikk turen til Oslo med omvisning hos Telenor på Fornebu. Der ble vi svært vennlig mottatt med servering av kaffe og kaker mens vi fikk en orientering om bygninger og arbeidsforhold. Deretter var vi på omvisning i Slottet og middag på Frognerseteren.

**Med vennlig hilsen fra
Telepensjonistene i Arendal**

Bjørge Berli
Leder

Sommeravslutning på Bjørgs terrasse

Landstreffet 2004

Turen til København 26. -28. april med "Crown of Scandinavia" tegner til å bli en ny suksess. Over 220 deltagere fra hele landet har meldt seg på til vårens vakreste sjøtokt. Vi slippes om bord fra kl 1530, og seilasen starter kl 1700. Allerede kl 1630 serveres velkomstdrink i Columbus nightclub.

For de som sitter i styre og stell i foreningene blir det ikke bare fritid og baluba. De må ta ei arbeidsøkt på ca 1,5 t både på utreise og hjemreise, men landstyret lover at sakene som tas opp er begrenset og tidsbruken likeså. Så det skal bli nok tid til å kose seg for de tillitsvalgte også.

Oslo-foreningen drar nok en gang lasset med å få alt til å klaffe. Dette kan de, og vi er trygge på at de nok en gang drar i land, eller skal vi heller si - drar til sjøs -, arrangementet med stor bravur. Selv om stressnivået innimellom kan bli høyt for Eva-Marie Kalland, Erling Norman og Kjell Berglie som står for det praktiske arbeidet, så vil nok trioen også denne gangen høste stor ære når alle er vel om bord.

**Gled deg til turen og vårdagen på
Strøget i København!**

NYTT FRA ARBEIDSUTVALGET

I perioden fra 10. november -03 til 15. februar -04 har vi hatt 11 møter i arbeidsutvalget samt to møter i landsstyret, hvorav et som telefonmøte. De viktigste sakene til behandling har vært:

Bidrag til forskningsfond i Norsk Pensjonistforbund.

Etter forslag fra Arbeidsutvalget vedtok Landsstyret å gi et bidrag på 5000 kr til forskningsfondet i Norsk Pensjonistforbund som bærer den nylig avgåtte formannen, Einar Strand, sitt navn. Fondet støtter arbeid med aldersrelaterte sykdommer og helseproblemer over et bredt område.

Leieavtaler med Telenor Eiendom

Arbeidsutvalget hadde møte med Telenor Eiendom 14. januar -04 om rammeavtale, leieforhold og priser for de kontorlokalene som foreningene leier. Møtet var konstruktivt, men vi venter fortsatt på en tilbakemelding.

Etter en gjennomgang av fakturaene for 2002 har arbeidsutvalget funnet grunn til å stille spørsmål ved grunnlaget for husleiene i Oslo i forbindelse med flyttingen fra U2 og Kongens gate 12. Saken er tatt opp i møte med Telenor Eiendom; og vi er lovet et relativt raskt svar.

Økonomisk tilskudd fra Telenor

Arbeidsutvalget skal ha møte med Telenor Konsern i uke 8 om økonomisk tilskudd for 2004. Vi har også søkt om forskudd på tildelingen for å dekke innbetaling av kontorleie og andre fordringer som forfaller til betaling i første kvartal.

Antall medlemmer

Ajourføring av medlemsregistret før jul viser at vi til sammen er 4155 medlemmer i telepensjonistforeningene, hvorav 237 har ventelønn.

Telepensjonisten

Ved en inkurie ble det benyttet en utdatert adresseliste ved utsendelse av medlemsbladet før jul. Hendelsen var et engangstilfelle, og i fremtiden vil oppdaterte adresselister sørge for at bladet når alle medlemmer til rett tid.

SAKO-seminar

SAKO er Samarbeidskomiteen mellom Norsk Pensjonistforbund og pensjonistorganisasjonene i offentlig sektor. Seminaret var lagt til Sessvollmoen i dagene 10.-12. februar 2004. Hovedtema var Pensjonskommisjonens utredning om Modernisert folketrygd. Telepensjonistenes landsforbund var representert med fire deltakere.

Besøk i lokalforeninger

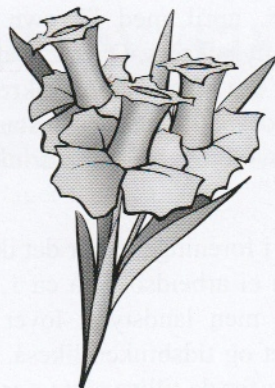
Gerd Waaktaar Gamst har deltatt på årsmøter i telepensjonistforeningene i Kristiansand og Haugesund. Gerd Blomstrand Kristensen skal besøke Lofoten, Einar Heggelund skal besøke Hamar og Glåmdal, og Arnulf Krokan skal delta på årsmøtet i Sogn og Fjordane.

Økonomi

Regnskapet for 2003 viser at inntektene ble noe mindre enn budsjettet. Til gjengjeld lå årets samlede utgifter under budsjett, slik at resultatet ble positivt. Landsstyret har foreslått en modell for tildeling av midler for 2004 til de enkelte foreningene, men vi kan ikke ta endelig stilling til dette før vi vet hva tilskuddet fra Telenor blir.

Arnulf K

*Vi ønsker alle våre
lesere en riktig
GOD PÅSKE!*

DEBATT:

KVIFOR ER NOREG DELT 50-50 I EU-SPØRSMÅLET?

Nett vorten ordinær pensjonist, er eg vorten aktiv som leiar av lokallaget av NEI til EU i Førde. Eg har vore nei-mann sidan først i 70-åra då Venstre vart delt midt på og fekk sitt banesår - får ein vel seie.

Men spørsmålet i overskrifta har undra meg sterkt heile tida. Kvifor ser vi så ulikt på dette saksfeltet? Og kvifor er frontane så steile, engasjementet så heitt hos mange? Det er kjent at vi er oss sjølve nærast.

Eg vil ramse opp nokre moment i EU-debatten. Så vil eg drøfte dei lengre nede. Først nokre **NEI-standpunkt**:

- Underskot på demokrati. Berre regjeringsmedlemmer har noko dei skulle ha sagt, og då svært lite for små land. (Slike karar som Berlusconi har ein heil del tyngde).
- Det folkevalde EU-parlamentet har mest ingenting det skulle ha sagt.
- Den nye EU-grunnlova som no er til handsaming, er framand for vår lovgjeving. Små land vil bli lydrike under EU.
- Det norske Stortinget vil bli omlag overflødig.
- Vi må ut med eit utal milliardar i medlemspengar til EU-sløseriet, fleire gonger det vi taper på fisketollen.
- Vi har olje, gass og fisk som EU-landa blir meir og meir avhengige av å kjøpe frå oss, så det blir selgars marknad også på fisk.
- Norsk jordbruk må omlag leggast ned.
- Auka arbeidsløyse, lågare løner og pensjonar.
- Fiskeri, landbruk, industri og service-næringane vil gradvis bli oppkjøpte og dregne inn i multinasjonale kapitalkonsern som har to mål: Profittmaksimering og skatteminimering (tar ut overskotet der det er minst skatt).
- Vi vil tape råderetten over olje-, fiske- og kraftressursane. Det same gjeld konsesjonslover og heimfallsrett til vasskraftverk.
- Vi blir husmenn på den stolte knausen vår.
- Sveits har forhandla fram ein handelsavtale dei er svært nøgde med.

Nøytralt argument:

- Industrivarer, unntatt bearbeidde landbruks- og fiskeprodukt, er også no frihandelsvarer.

JA til EU - argument:

- Regjeringa får innverknad på utviklinga i Europa og EU-systemet.
- Vi får billigare matvarer og/eller matvarekjedene tener enno meir. Matvarene kostar no mindre enn 10 % av eit vanleg hushald.
- Telekommunikasjon, straum og oppvarming kostar vel nokolunde det same.
- Vi får "spise kirsebær med de store" i Brussel.

Diverre kjenner eg ikkje så mange Ja-argument, men eg har mistanke om at det finst ein skjult agenda for kapitalistar som har skamvet nok til å halde dei for seg sjølve.

No tar vel redaktøren kanskje fram saksa, men mitt standpunkt skulle vere klarlagt i innleiinga.

Vel, dette handlar om ideologiske interesser for svært mange, men det handlar også om økonomiske interesser for nokre få. Økonomiske interesser for nokre få vil seie grov fortjeneste for desse, og det må dei hente hos oss vanlege folk, slik at vi blir fatigare. Altså auka classeskilje, noko vi alt ser utvikle seg ikkje berre i Europa, men også her heime på knausen.

Kva ideologiske og økonomiske interesser kan vi pensjonistar sjå oss tente med?

Eg inviterer til debatt og argumentasjon om EØS og EU-medlemsskap. Kwart nummer av Telepensjonisten bør ha minst eit innlegg.

Harald Steiro.

EI REISE I SØR-AMERIKA

Telepensjonisten Harald Steiro frå Førde har farta rundt i to månader i Sør Amerika på ei reise som ikke mange gjer han etter. Frå bading i Amasonaselva til tur opp på 5600 m høgd i Boliva. Kurert for høgt blodtrykk av indianarar i Peru's høgfjell, og det søte liv på Copa Cabana, er noko av det han har å fortelje.

Eg har i mange år hatt lyst til å sjå Sør-Amerika, men det var vanskeleg å finne ein arrangør som hadde høveleg tilbod. Men i siste liten, før eg vart for gamal, vart eg kopla til reisebyrået Eventyrreiser i Oslo som er agent for ein arrangør som heiter TUCAN TRAVEL, basert i Sidney og London.

Eg bestilte eit litt krevande opplegg som tok vel 2 månader og som kosta ca. 65 tusen norske kr, eller ca. kr. 1.000 pr dag, alt inkludert. Eg tok ca. 600 slides og har sortert ut 168 som eg har synt saman med foredrag i Senioruniversitetet i Førde og Bergen og på ein barne-skule. Det blir litt tamt å skrive om dette, det høver best muntleg og saman med bilete.

Departure 29. desember 2002 frå Førde via Bergen, Amsterdam, Nederlandske Antiller til Quito som er hovudstaden i Ekvador og ligg 2800 m.o.h. Ekvador hadde bankkrise for eit par-tre år sidan, og valutaen deira gjekk heden, så no brukar dei amerikanske dollar enkelt og greit. Quito er ein millionby, for det meste prega av spansk arkitektur, men også av teikn etter Inka-arkitekturen. Den er heilt utruleg med sine vel tilpassa steinar i murane.

Nyårsaftan reiste vi nordover via ekvator til Otavalo, - skinn- og lerbyen, - og fekk vere med på feiringa utover natta. Klokka. 24 brende dei dokker i menneskestorleik som var pent utforma og sminka med klede på. Eg fekk ikkje tak i kva det symboliserte grunna manglande kunnskap i spansk. Vi kom saman med ein storfamilie som hadde ei lokal feiring i ei gate. Dei snakka engelsk og spanderte raust wisky.

Så bar det over Andesfjella og ned i Amasonas-jungelen ved Rio Napo. Dei bruker store kanoar med påhengsmotor. Ein dag rak vi nedover ei sideelv på oppump- lastebilslangar, fin temperatur i vatnet og ikkje piraya-fisk. Men etter ein god halvti-me vart eg lei og klatra opp i kanoen der eg hadde pipa og tobakken.

Vi hadde god guiding i jungelen. Dei fortalde om fuglar, dyr og særleg plantar som medisinnmennene brukte. Vi lærte å kutte greiner av ein spesiell liane som var full av fint drikkevatt.

Over Andesfjella igjen via Banos og Quenca med ein avstikker til Inka-ruinane i Inga Pirca, eit religiøst senter med solkalender i bygningsutforminga. Oppe i høgfjellet (3000-4000 moh) var det gode jordbruksområde, men nedover dei bratte dalane mot vest og Stillehavet var det tørt og ørkenaktig, sjølv om det kunne vere ei elv nede i dalbotnen.

Flatlandet vest i Ekvador har ein del nedbør og kunstig vatning, så der var det bananplantasjar mil etter mil.

Vi kryssa grensa til Peru og kom til den vesle fiskar- og feriebyen Mancora. Dette var ein nydeleg og freda plett på jorda. Varmt og fint og luftige bungalovar. Stillehavsbølgene rulla evindeleg mot sandstranda og gav gode tilhøve for bretturfaringane. Eg prøvde meg uti bølgene, men var glad til eg kom meg på land i live. Var ikkje kjent med det kraftige suget når bølgene renn ut att.

Vi reiste heile tida med rutebussar, for det meste av god kvalitet. Men på turen ned mot jungelen hadde vi ein gamal buss med utsletne dekk, så vi fekk ei punktering. Nedover Perukysten bar det i gode bussar på gode vegar. Vi hamna i Lima, hovudstaden i Peru med ca. 5 mill. innbyggjarar. Det er stor arbeidsløyse i desse landa, så storbyane er omkransa av slum. Lima er totalt prega av kolonitida til spanjolane og spansk dominans også etter kolonitida. Det var vel i 2002 at den japanskætta presidenten måtte røme landet og kome seg heim til Japan. Han

*Kanotur på RIO NAPO i kveldsola.
Forfatternen nærmast.*

er no ettersøkt av interpol. -Pass på veska og lommeboka, åtvare guiden. Mange måtte nok livnære seg av tjuvtriks.

På veg med nattbuss til den nest største byen i Peru, Arequipa, fekk vi motorstopp på morgonkvisten. Det var ein ny Volvo, men eg trur det var noko med klutsj/gearsystemet som rauk. Det var grådig kor dei kørde på lange stigningar.

I Arequipa slang eg innom ein Raude Kross-stand på torget og fekk målt blodtrykket. Det var kome opp i 200/100, og eg vart tilrådd å gå til doktor, men det fekk eg ikkje tida til dei første dagane.

Først skulle vi innom Colca Canyon med opp til 2000 m stupbratte dalsider og kondorar med over 2 m vingespenn. Så Cusco, den tidlegare Inka-hovudstaden, og ein fire dagars fjelltur til fots til Machu Picchu med overnatting i telt. Det var eit religiøst Inka-senter som var fråflytta og nedgrodd. Spanjolane visste ikkje om denne byen, men ein amerikanar oppdaga ruinane i 1911 etter mykje fiske og utspørring av indianarane i nærleiken. Han tok med seg mykje gull og sølv til USA. Sidan er ruinane gravne fram og restaurerte. Eit fantastisk turistsenter. Det høgaste passet vi passerte på fotturen var 4200 moh, så vi måtte puste på alt vi greidde og likevel gå svært sakte.

Nede i Cusco (ca. 3000 moh) kom eg meg til ein flink indianardoktor på ein liten klinikk (sjukestove). Han måtte ta "immediate acion" sa han. Heldigvis hadde dei eit lite apotek der også, så eg fekk medisin og beskjed om å kome att om to dagar.

Vidare bar det til Puno og Titikakasjøen (3800 moh). Utpå nokre flytande sivøyar budde det folk som levde av fiske og sivbåtproduksjon. Vi var jo nokså mannsterke der vi kom, så vi måtte hjelpe dei å sette eit nybygg på vatnet og fekk vere med på jomfruturen. Båten tok ein 15-20 personar og flaut godt.

Vi var også innom nokre store øyar, overnatta hos indianarane og fekk mat og stell. I februar har dei ein festmånad (karnevalsliknande) med musikk, sang og dans og store opptog i nasjonaldraktane sine. Eg merka godt at vi var i tynn luft, alt vert liksom litt tyngre, og når eg sovna om kvelden, kunne eg brått vakne av at eg fekk for lite luft.

Titikakasjøen går også litt inn i Bolivia, og over den sørvestlege fjordarmen gjekk det "ferge". La Paz, hovudstaden i Bolivia, var neste stog (3800-4000 moh).

La Paz ber preg av classeskilje og enno større arbeidsløyse enn i Peru. Parlamentet hadde nett vedtatt ei ny skattelov som ramma dei fatige og sparde rikfolk og politikarar. Det var ei spent stemning, og om kvelden den dagen vi reiste vidare, var det store demonstrasjonar i dei største byane. Politiet i La Paz gjorde felles front med demonstrantane, og nasjonalgarden vart utkommandert. Det kom til skotveksling mellom politi og militære, og ein 8-10 personar vart drepne og bortimot 100 såra.

Nær La Paz ligg eit skisenter oppe i 5200 moh. Dit kørde vi, og så gjekk vi opp til 5600 moh. Der måtte eg vere forsiktig med tempoet og dra pusten så djupt deg gjekk an. Det vart min høgerekord og er høgare enn Base Camp ved Mont Evrest.

Sørover høgsetta mot Uyuni og ein svær saltsjø, tok vi først buss, og så skulle vi ta tog. Men toget var innstilt grunna demonstrasjonar og sabotasje. Vi leigde istaden ein gamal buss med dårlege bremsar og klutsj. Det gjekk berre så passeleg bra, så i eit par kneikar måtte vi ut og skubbe i kolmørket. Vi kom fram kl. 0130 til eit fint lite hotell driven av ein tyskar.

På saltsjøen kørde vi med Toyota Landcruiser, og på andre sida var det jamen eit enkelt, men triveleg losji som vi tok inn i. Familiebedrifter dreiv med foredling og pakking av salt. Eg er ikkje sikker på om noko gjekk til eksport også.

Vidare bar det til gruvebyen Potosi, 4100 moh. Det er eit fjell bortimot 5000 m høgt som er innhola på kryss og tvers gjennom ca. 600 år. Det er mest sølv malm dei tek ut her, men det er allslags malm i dette fjellet. Fjellet har minka over 100 m på grunn av all utholninga. Gjennom hundreåra skal 8 millionar gruvearbeidarar ha mista livet inni der.

Turistene har med dynamitt og fengheter som gaver til fattige arbeidere i gruvebyen Potosi i Bolivia.

Vi reiste opp til gruvene, og det var skikk og bruk at turistane hadde med gåver til dei fatige gruvearbeidarane, slikt som dynamitt, lunte, fengheter, kokablad og sprit.

Verdens største kraftverk i Brasil produserer 90 Terawatt med et fall på bare 120 m. Men vassføringa er enorm.

Dei stappa munnen full av kokablad før dei gjekk inn i gruvene og hadde med påfyll for å halde svolt og klaustrofobi i sjakk.

Vi skulle inn i gruvene og sjå korleis dei dreiv på, men eg var ikkje langt komen før eg kjende klaustrofobien kom snikande, så eg snudde og gjekk ut. Dei brukte karbidløker på hjelmane. Dei andre var nokså tagale når dei kom ut, så eg trur dei fekk nok. Ingen hadde ansvar for tryggleiken.

Vidare til Sucre, den gamle og kulturelle hovudstaden i Bolivia. Her var det Sje Guivara miste livet i fridoms-kamp, han som hjelpte Fidel Castro til makta på Cuba. Frå Sucre tok vi fly ned til låglandet og Santa Cruz, ein by prega av velstand og som skulle vere senteret for den illegale kokaintrafikken. Det var godt å få puste i normal tjukk luft att, og eg tykte humøret steig.

Vi tok nattog med setevogner vidare til grensa mot Brasil. Det var ei nydeleg natt med fin temperatur og fullmåne. Frå grensa tok vi småbuss til eit elvehotell i våtmarks-området Pantanal med eit yrande dyre-, fugle-, fiske- og insektliv. Du trøste meg for mygg der var. Men vi tok jo malaria-profilaks. Hjorten såg ut mest som her, men var litt lysare i pelsen. Vi var på ridetur, og for meg var det mest 55 år sidan sist eg sat på ein hesterygg. Det var piraya og alligatorar i elvane, men dei som var kjende bada likevel.

Vidare sørover Brasil, innom Paraguay og til Foz Iguazu, ein by ved dei store fossane på grensa mellom Brasil, Paraguay og Argentina. Her ligg verdas største kraftverk med berre 120 m utnytta fall, men med enorme vassmengder. Inntaksrøra til dei 12-15 turbinane var 10 m i diameter. Dei produserer 90 terawatt-timar i året, omlag 80 % av den totale kraftproduksjonen i Noreg. Overløpet var laga som ei brei renne med eit hopp i nedste enden som kasta vatnet opp i lufta. Da vart det pulverisert og spreidd slik at det ikkje skulle grave ut terrenget nedanfor kraftstasjonen.

Vi passerte gjennom Curitiba (ein fin og moderne by) og Sao Paulo (verdast største by med 18 mill. innbyggjarar) og kom til endestasjonen Rio de Janeiro akkurat då karnevalet opna. Du verda for eit sirkus. Eg var der i 4 dagar før eg reiste heim. Kan no berre fortelle at romkameraten min, ein 30-åring frå London leigde seg ei dame der. Medan dei var på Copa Cabana forsvann det digitale fotoapparatet hans. Ja, ja, han fann seg forresten ei i Lima også, som han ville reise og besøke seinare.

Eg var no i eldste laget for ein slik tur. Aldersgrensa var eigentleg 60 år og alle over 55 må ha legeerklæring, men eg fekk no dispensasjon. Eg måtte halde fram med blodtrykkstablettar etter eg kom heim. Doktoren seier vi bør ligge på 140/85 eller lågare. Dersom nokon har planer om ein slik tur så ikkje vent, vi blir eldre for kvart år.

Harald Steiro

SOFUSTANKER

Snusen er blitt for dyr. At jeg har lagt bort tobakken var en dyd av nødvendighet. Det går ikke å betale 155 kr for en pakke tobakk for en røyksugen minstepensjonist. Og så er det jo snart forbudt å røyke i nærheten av folk og fe. General snus til 50 kr eska blir også for dyrekjøpt trøst. Da er det mer lukrativt å bruke honnørbilletten til billige smuglerturer for å spe på pensjonen, og bomme røyken når det blir for ille.

Kongen ble pensjonist han også i februar. Vi blir sterkere jo flere vi er, i hvert fall hvis vi samler våre sviktende krefter og helse til en solid eldrebølge med krav om billigere snus og høyere pensjon. Stortingspolitikterne kan bare grue seg til 2005.

Nå bør vi ta pause i å bygge omsorgsboliger. Det som trengs mest er fengsler til å bure inn kjeltringene. I Oslo skyter dem minst en i uka nå, på kvotering? Veskenapperne napper som aldri før fra eldre enker og senile gubber. Men etter å ha fått en hevet pekefinger fra Onkel Politi, er de kjapt på gata igjen og tar seg et nytt napp.

Jeg skulle ønske meg en slik fallskjerm som sjefene får. Da hadde jeg hoppet tvert. Som det er nå, har jeg ikke råd til en meter fallskjermssnor en gang. Eller kanskje en pensjonsavtale som sykehuslederne har. Da hadde jeg hoppet uten fallskjerm og kjøpt meg inn på privatklinikk for reparasjon etterpå.

Telenor-aksjen er i ferd med å stige til himmels. Får ikke være med på den ferden heller, etter som jeg solgte mine da kursen var på bunn. Så nå går det rett ned til han som tvilerne malte på veggen for et år siden.

I unge år trodde jeg en stakket stund jeg var homofil fordi jeg tente på damerumper. Hvis du er homse i dag, kan du påberope deg alle rettigheter og få politiske støtte. Som mann kan du bli 'mor' til et adoptivbarn. Som lesbisk kan du la partneren donere på seg og få 'farskapet' i fanget, selv om du ikke er unnfanget.

Ja, verden har blitt rar for en gammel snuskall. Det skal vel så være. Vi fortsetter å selge arvesølv. Kraftverkene var en suksess for kjøperne. Bryggeriene fallbys til danske ølgiganter. Nordsjøgassen går i rør til EU, mens vi kjøper tilbake el-kraft produsert på miljøvennlig steinkull. Fiskemottakene i Finnmark står tomme mens havet flyter under av fisk som norske og fremmede trålere håver opp og sender til Kina for filetering og legging på boks. Gaffelbitene kommer fra Sverige, forståelig på et vis for et fornemt folk som håndterte kniv og gaffel på fransk maner lenge før vi stakk tollekniven i slira.

Vinterferie og barnebarn på besøk medbringende gameboy og forventninger om at 'bessfar' har ADSL og PC med gigabyter og skumle dataspill. Men her i huset er det

ikke mer skummelt en ei tidvis arg kjerring som rettmessig skjennes når jeg pisser på dolokket og glemmer å låse ytterdøra for natta.

Men ungene trivs lell med noen dager under et annerledes regime enn heime hos travle foreldre. Det dreier seg om å tilpasse seg, selv om middagskilene går fløyten. Det er overlevelseskunst, også for gamle Sofus. Snart kommer vårsola og jager gikta. Når sevja stiger, får også gamle gubber nytt liv. Det er mye god Viagra i vårsola.

Nyt vårdagene som kommer!

Sofus

VINTERBØNN

*Vakre hvite vinter
la dine isroser
bringe bud om fred -
Også der dine
snøfnugg ikke faller.
La dine iskrystaller
tenne lys
og smelte kolde ord.
La ditt hvite teppe
dekke alle onde spor.
La istappene glitre
som gledesårer -
og gi håp - tilgivelse
og fred på jord!*

Mary Solvik

FANDEN SPARE

Vi blir lurt. Gang på gang. Av politikere. Av økonomer. Av strømleverandører, helsevesenet, bedriftsledere, eiendomsmeglere, bilselgere, telefonselgere ..... Ja, rekka av de som vil ha pengene våre, tankene våre og stemmene våre er lang.

Vi er opplært til å spare. Ha reservepenger på bok. Men nå er renta blitt negativ. 0,1 % på forbrukskontoen og 2,1 % på høyrentekonto betyr tap av penger for oss sparere. Det betyr det samme som at vi hver måned tar med oss en tusenkroner, går ut på altanen og kaster den for vinden. Eller brenner den på peisen. Borte blir den i alle fall. Lurt igjen. Så kan vi sitte der med gikt i rentefoten og ergre oss over sentralbanksjefen som stjeler av sparepengene våre. Han vil ha oss til bruke opp det vi har, straks. Han sliter med å få inflasjonen i gang, - løp og kjøp! Men vi har jo det meste vi trenger allerede, og reserver fins i kjelleren.

Ikke kaste og forbruke, men ta vare på det som kan komme til nytte, - det er lærdom fra tida etter krigen. Ta vare på klær og sko, det kan komme en ny krig, lærte vi. Så henger kjelleren full av 'pent brukt' og venter på krigen. Lurt igjen.

Penger i fond og aksjer? Tenk langsiktig, råder økonomene og de som er ordentlig rike. Mens de selv kjøper billig og har vett til selge straks de synes verdistigningen har gitt nok avkastning, skal vi holde på verdipapirene til neste nedgang kommer. Nå har tapsaksjene våre så vidt kommet på plussiden. -Ikke selg du (for da synker kursen for oss), forkynner økonomene, vær langsiktig. Lurt igjen.

Strøm ble mangelvare, prisen til himmels. Spar strøm, krise i landet, var budskapet da. Og vi sparte, ikke av hensyn til vår egen økonomi (vi har da penger på bok til å holde oss varme), men for å hjelpe landet og unngå utkopling, det har vi jo opplevd før. Vi lyktes. Det ble nok strøm til å selge til utlandet. Men inntekten til kraftverkene sank da vi ble så flinke til å spare på strømmen. Det har de mer enn tatt igjen på nettleia. Så nå har vi fast høy strømpris, uavhengig av kraftprisen. Lurt igjen.

Stem på oss! roper politikerne, mens eldre fortsatt vansmekter i sykehuskorridorer, betaler skyhøye husleier, eiendomsskatt og venter på valgløftene fra kommunevalg og stortingspolitikere. Alle markedsfører spiselig eldrepolitikk og høyere pensjoner fra taburettene. Men samtidig går signalene om moderasjon og lavere pensjonsytelser, mens fallskjermer og topplederers pensjoner og bonustillegg går til himmels. Dit skal vi også snart, men uten gods og gull før reisen. Lurt igjen.

Telefonen synger i beste middagskviltid. Telefonselgeren kvitrer takknemlig for ditt forrige bidrag til det gode formålet du støttet i forfjor: Nå er det blitt enda verre for de trengende, mitt bidrag trengs sårt, vær med å redd en stakkar. Vanskelig å stå i mot overtalelseskunstneren, et tja blir fort til ja, og hundrelappene flagrer av gårde. Men den som trenger 100-lappen får i beste fall bare 30 kr. Resten går i lomma til calling-selskapet og andre som spiser av kaka. Lurt igjen.

Har du solgt og kjøpt bolig, har megleren flere fradragsposter på lager etter salget enn du har ant. Provisjoner og salgskostnader som stiger i takt med det du tror du har tjent. Og skal du kjøpe, er det også nok av pluss-pluss. Samtidig lurar katta i sekken når vinduskarmen lekker, badet ikke tåler vannsøl, og naboen er av det utidige slaget. Lurt igjen, om du ikke passer på.

Har du kapital selv, må du selge bil, båt, hytte, bolig om du er så uheldig å komme i kloa på helse- og sosialsystemet som handikappet eller pleietrengende. Det offentlige skal ha betaling for alt ekstra, selv om du har betalt syketrygd og skatt for mange millioner gjennom et langt yrkesliv. Arvingene blir taperne, og Staten skor seg. Lurt igjen.

Men nå er det stopp. Jeg vil fanden spare ikke spare mer. Jeg har omsider skjont poenget. Ikke etterlat deg noe som helst. Bruk de penger du har på å tilfredsstille deg selv og dine egne behov og ønsker. Kast alt det gamle. Kjøp ny bil, møbler, inventar, klær smykker - kort sagt alt du kan tenke deg å ha, men som du ikke har unt deg fordi det egentlig ikke var nødvendig. Bruk strøm mer enn du trenger, drikk dyre viner, spis den beste maten. Har du ennå penger til gode, del ut med rund hånd til barnebarne velferd eller støtt de som trenger det med noen kroner, det være seg narkomane, uteliggere og andre i sosial nød.

Når inflasjonen kommer, er du ovenpå med ting og tang. Og når helsa svikter, kan du lene deg tilbake i senga og overlate til det offentlige å sørge for din omsorg og dekke dine utgifter til resten av livets opphold. La fanden spare!

Spar Knekt

likevel.

SVENSK TELEMUSEUM STENGER

I følge en artikkel i Svenska Dagbladet 19. januar 2004 er det svenske telemuseet stengt. Årsaken er at det ikke har lyktes å få til en langsiktig finansiering av virksomheten. -Det er tråkigt, sier museumsdirektøren for det Tekniske museet og for Telemuseet, Anne Louise Kemdal. En av de siste besøkende som tidligere jobbet hos Ericsson, betegner det som en skandale at telemuseet legges ned. Og museumsdirektøren er bekymret over hvordan den teknisk-historiske kulturarven nå skal kunne bevares.

Men i 2005 kommer likevel Teknisk museum i Stockholm til å gjennomføre planlagte utstillinger om IT og telekom. Telia Sonera og Ericsson har besluttet å gi økonomiske bidrag, slik at museets samlinger kan forvaltes fram til 2008.

Men Telemuseet i Sverige er altså stengt for publikum. Hva så med vårt Telemuseum? Er det fortsatt liv laga og har en fremtid? Eli Hall som er direktør for Norsk telemuseum, opplyser at sparekniven er i flittig bruk.

I perioden 2001 – 2005 skal driftskostnadene kuttes med ni millioner. Det betyr en reduksjon på 33 %. Det har ført til færre stillinger, begrenset åpningstid og problemer med å holde i gang aktiviteter og tilbud til publikum.

Norsk Telemuseum forvalter en del av norsk kulturhistorie og er en viktig del av teknologihistorien vår. I 2005 feirer Telenor 150 år som leverandør av telekommunikasjon. Telehistorien fortalt uten beviser og eksempler på hvordan Telenor har utviklet seg, er vel utenkelig? Dagens fundament er skapt av fortidas ledere og medarbeidere, det må vi ikke glemme.

For at Telemuseet og teleutstillingene våre skal leve, må de ha besøk. Vi som er telepensjonister, bør gjøre vårt til å sikre vår tekniske og kulturelle telearv. Det kan vi bidra med ved å besøke utstillingene og fortelle slekt og venner om hvor de fins og anbefale et besøk.

Danmark har et flott, aktivt og interessant Telemuseum på Strøget i København. De som skal være med på lands-treffet på Københavnbåten i april, bør nytte sjansen til å ta en opplevelses tur dit også.

LME bordtelefon modell 1892

TELEPENSJONISTEN I 30 ÅR

Medlemsbladet vårt har blitt voksen. Om 30-åringen TP er sprek får andre dømme om, men det står i hvert fall til liv. I de kommende nummer av TP vil vi ta et tilbakeblikk og se på hvordan bladet har utviklet seg og temaene vekslet. I siste nr i fjor (Nr 4/03) presenterte vi et utdrag fra 1. årgang og etterlyste informasjon om den første redaktøren som signerte seg Temo. Det viste seg å være Terje Oppsann, en forgangsmann for både blad og telepensjonister. Det kommer mer stoff om han.

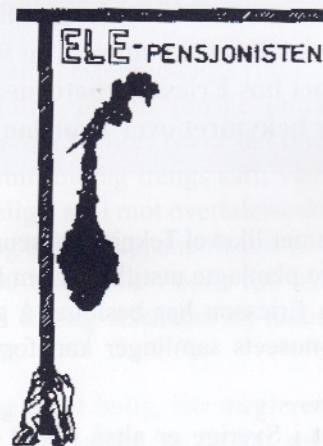
Et tilbakeblikk på forrige 10-år, perioden fra 1990 til 1999, gjenspeiler vår nære fortid. Den er det vel de fleste også husker best. Redaktør i 1990 var Gudrun Låas. Fra nr 1/90 fikk bladet ny forside. Formatet var 16 sider. Den gang som nå var hovedtema de eldres kår. Redaktørens leder startet slik: "Dagens pensjonister protesterer kraftig mot samfunnets svik." Ut over året skrives om eldreopprør, eldremilliarden som er for liten og må påplusses, og Hovda som pensjonistenes mann i kampen for rettfærdige pensjoner.

Fra nr 4/92 får bladet bedre trykk og bilder. Redaktøren har intervju med Liv Ulsbøl som overtar som redaktør fra 1993, en oppgave hun har i 8 år. Fra nr 1/93 kommer farger og ny layout på forsida. Og tidligere nevnte Temo, redaktør fra starten av, har tilbakeblikk på et styremøte i pensjonistforeningen i Oslo i 1972, hvor bl a samarbeide mellom pensjonistforeningene og medbestemmelse i disponeringen av velferdsmidler ble diskutert.

Savner du 7. sansen? Den blir etterlyst flere ganger i løpet av 10-året, enten som avglemt etter forsinket. I takt med trykketeknikk og datateknikk heves trykkkvalitet og utseende flere ganger i løpet av ti-året. Ellers festet vi oss ved artikler om farvel til Televerket og lykke til med Telenor AS, kurs i golf, Telespar med landets beste sparerente på 11%, vellykket landsmøte i Trondheim, fusjonsforhandlinger med Telia som var i boks i følge siste nr i 99 (trodde man)! PC-pakker til glede og besvær. Reiserapporter fra fjern og nær.

Og miserable trygdeoppgjør som gjenganger. Ti-året ebber ut med forbundsformann Bjarne Hagens forargelse:

Blikkfang for TP i 1990-åra.

"Årets trygdeoppgjør var en selsom opplevelse. Regjeringens skambud fikk flertall i Stortinget. De underligste begrunnelser ble tatt i bruk. Det største partiet begrunnet sitt standpunkt med at Stortinget ikke kunne overta forhandlingene, mens statsministeren begrunnet sitt standpunkt med at pengene denne gangen måtte tas fra pensjonistene på grunn av den spesielle situasjonen vår økonomi er i."

Historien gjentar seg og pensjonistene jamrer. Til hvilken nytte?

TERJE OPPSANN VAR "TEMO"

I Julenummeret omtalte vi Telepensjonistens kommende 30-års jubileum og signaturen "Temo" sin åpningsartikkel i TP nr 1, årgang 1974. Vi etterlyste hvem Temo var. Det var det flere av den gamle garde som visste. Tidligere distriktsdirektør i Oslo, Evert Bestorp, har sendt oss denne mailen:

Hei redaktør!

Signaturen Temo tilhørte Terje Opsann. Terje var i mange år formann i avd. 3 av NTTF som organiserte bud og betjenter i Oslo (Oslo distrikt og Telegrafstyret). Selv arbeidet han i telegrafsalen, Oslo stasjon. Jeg minnes også at han var såkalt distributør av NTTF-fagbladet "Telegraf og Telefon" fra begynnelsen, og jeg tror til slutt.

Best kjent er han vel for sitt arbeid for pensjonistene i Televerket. Han ble således nestleder for Telepensjonistene i Oslo i 1970 og leder av foreningen fra 1971 og til han måtte gi seg på grunn av alvorlig sykdom i 1986. Det er mange år det!

For bladet Telepensjonisten var han både far og mor. Du siterer fra nr. 1 i 1974, som altså var et medlemsblad for Oslopensjonistene. Med nr. 2 for 1976 var bladet landsomfattende som medlemsblad for det nye landsforbundet - Televerkets Pensjonistforbund, som Terje både må ta farskapet og morskapet til, og som han ledet fast og bestemt i 11 år og ble hedret som forbundets æresmedlem i 1985.

Han var altså i mange, mange år en slags treenighet for

pensjonistene i Televerket ettersom han på en og samme gang i årevis var

- a) leder for Oslopensjonistene.
- b) leder for Landsforbundet,
- c) redaktør for Telepensjonisten.

Det ville være fint om du som redaktør kunne finne plass til noen ord om Terje ved bladets 30-års jubileum. Du kan finne noe stoff om ham i Osloforeningens jubileumsskrift 1957-1997 som ble utgitt av Telepensjonistenes forening Oslo. Den kan Osloforeningen sikkert skaffe deg.

Vennlig hilsen
Evert Bestorp

Stor takk til Bestorp for informasjonen. Det har vært mange engasjerte overskuddsmennesker i Televerket som har gjort en uegennyttig innsats langt utover det som er vanlig. Terje Opsann var åpenbart en slik person.

I løpet av dette året vil vi ta for oss de tre ti-årene TP har eksistert, og følge tråden bakover fra redaktørene Døscher Tobiessen og Liv Ulsbøl på 2000-tallet til starten med Terje Opsann på 70-tallet.

Telepensjonistene reddet julebordet

Visst er telepensjonistene ressurspersoner som kan være gode å ha, også for Telenor. I desember reddet en håndfull pensjonister Telenors julearrangementet for 320 deltakere på Tyholt i Trondheim. Det kunne lett blitt en negativ opplevelse for både gjester og kantinesjef John Helge som sto for mat og servering. Året før hadde han hyrt inn en del uerfarne ungdommer, og da var det så vidt båten bar.

I år hadde han sikret seg ekstra hjelp til mottakelsen av gjestene gjennom assistanse fra idrettslaget. Men idrettslaget hadde ikke greid å skaffe nok folk. Derfor kom det en henvendelse om hjelp til leder Inger Qvam i pensjonistforeningen. På en halv dags varsel ble en pensjonistgjeng trommet sammen som tok utfordringen på strak arm. Men det skulle vise seg å bli mye mer jobb enn beregnet av alle parter.

Med godt 300 gjester innafor døra og vel forsynt med aperitiffer og informasjon, var jobben slettes ikke gjort. Å servere varm mat og mykje attåt til 320 telenorere, er ikke gjort i en fei. Da det hele holdt på å gå i stå på grunn

av uerfarne servitører, måtte pensjonistene trå til igjen. Ungdommene var ikke selvgående, de måtte ha beskjed om alt de skulle gjøre, ellers gikk de i stå. Da var de erfarne pensjonistene gode å ha.

Det som i utgangspunktet var et par timers jobb fra 17 -19, ble til hardt arbeid fram til kl 2330 før arrangementet var i havn. "Jeg hadde ikke en gang tid til å gå do før det hele var over", fortalte en av pensjonistdamene i ettertid. Og en av de mannlige hjelperne påsto at han aldri hadde vært så svelt i sine 39 år i Telenor.

Kjøkkensjefen var både begeistret og takknemlig, og det ble en god slant penger til foreningskassa av innsatsen.

I andre sammenhenger har også pensjonistene stilt opp som hjelpere på Tyholt, for eksempel som parkeringsvakter og dørvakter når det har vært åpne arrangementer. Så telepensjonistene i Trondheim er villige og populære som hjelpere når det trengs, og en god ressurs å ha i bakhånd.

REISEBREV FRA KRETA

Tove Nilsen har skrevet bok om Kreta da gym lærerinna som var reiseleder, slo ut håret og skremte klassen. Da kan vel også jeg skrive om mitt første møte med greske Kreta.

Rømte til Kreta på impulsen etter kommunevalget. Om det var i gledesrus eller dyp depresjon står usagt, men lykkelig fram på flyplassen i Heraklion begynte prøvelsene og opplevelsene.

Forvirringens øy, - det er Kreta for ei førstereisjente til de greske gudenes hjemsted. Var jeg kommet til Heraklion eller Iraklion? Alfabetet her lyver. De skriver H og mener I. En "P" er en lemlestet R. Mens P er matematikkens π , eller 3,14, som vi lærte på gymnaset. Γ ser ut som en golfspillers seierskølle. Den kalles "gamma" og betyr G på godt norsk. At 'liten G' - altså g - skrives helt annerledes, gjør forvirringen fullstendig. Spe på med en håndfull aksenter og ditto vokaler, så skjønner du også at gresk er Gresk for de fleste.

Ut av bussen i svarte natta kl 0200. En halvsur hotellvert som måtte holdes seg våken for å ta i mot siste nattegjest, var mest interessert i passet mitt. Senere fanget nok blikket andre deler av meg som var mer interessant, men nok om det.

Med et slag var førjulsvinteren i Norge glemt. Her var fortsatt sommer med stor S, eller Σ på gresk. 26 grader til lands, og omtrent det samme i Middelhav og basseng.

Engelsk er greit så lenge du har turiststemplet på deg i hoteller, barer og på SUPERMARKET. Der er ikke alt gresk. Men du skal ikke så mange meter unna opptråkkete turiststier før du møter rystende smilehoder. De sier sikkert at de ikke forstår, men det høres ut som tungetale i 2. potens, sikkert snacks for garvete pinsevenner. Den evnen

har ikke jeg, men smiler uforstående og babler tilbake at "det gjør ikke det spott". Så takk til Zevs og andre greske guder for fingre, hender og armer som kommunikasjonsmiddel. Men vi ligger et stykke unna ADSL når det gjelder hastighet. Pekefingeren vår er den grunnleggende kommunikasjonsenheten for meg. Fingeren er analog men har digital kode. Rett fram; Viser hva du vil. Rett opp: Digger deg ikke. Det rare er at finger heter "digit" på gresk, så digger du ikke noe, så viser du den. Internasjonalt språk. Virker dette gresk, så er ikke feilen min.

Greske guder er til å bli glad i. De er som mennesker. Det vet også adonisene som selger meg strandseng og parasoll. Han fallbyr mer, men det velger jeg ikke å skjønne. Sånn sett er det fint å ta gresk for gresk, selv om han hadde en ekstra "finger" å by fram.

Maten. Livsstilen. Tiden som et hav, duver og kommer til-

Flere tusen år gamle fresker i ruinene av Kong Minos kjempepalass i Knossos.

bake som en dønning. Tiden går når jeg går. Sitter jeg, står den stille. Står jeg stille, står tiden rolig og venter. Går den, så går vi sammen.

Turistsesongen er over, rabattene overgår hverandre. Men hvert salg gir selvfølgelig likevel fortjeneste, bare ikke så fett. Vindfylt strand. Strandparasoll og dobbelseng til halv pris. Hva skal en alenedame med det? Gresk dobbeltseng kunne jo hatt noe for seg, men på Kreta reder jeg ikke for kreti og pleti. I hvert fall ikke i starten.

Leiebil er veien til herlighetene, - de historiske. Zevs fødested fins live, høgt oppi fjellene inn i ei grotte. Knossos, moderne minoisk by fra 2700 år før kristendommen. Gigantisk. Med vannklosetter før våre vikinger var påtenkt. Men de fant opp utedassen før de fikk samlet sitt rike omlag 3500 år etter minoittene. Ikke rart en føler seg gammel, her på gledens øy. I dagens Kreta må toalett-papiret legges i bøtter, rørsystemet er for smekkert. Så har heller ikke de lært av historien.

Litt rart å tenke på at verden før oss har vært bedre enn vår, på mange måter. Men mobilsvaret hadde de ikke. Bare oraklet i Delphi, og hun var dopa på giftige gasser, skal vi tro nyere forskning.

-Er Khartago brent? spurte Cicero stadig i romertiden. Og fikk svar to måneder etter. Jeg sender SMS etter lottotalene og har svaret etter et minutt. Vår fantastiske verden, tenker du da. Men jeg har sett guden Eros i et glimt, en gresk synkverving før jeg fikk slått mobilen av. Du gode gud i Hellas, tenkte jeg, før natten tok meg i drømmenes favn.

Morgendagen. Den første på Kreta. Om ikke uthvilt, så mer enn våken. Det friske øye ser, tolker, gjemmer. Inntrykk. Gudenes øy - Kreta. Midt i "Hjarte på rette staden". Og her er også mitt, på gudenes øy. Sinnet er åpent for inntrykk. Så les: Såleis gikk det til at vi leide bil en søndags morgen. (Ikke forbaus deg, jeg tenker alene, men lever med en med førerkort og tro på gasspedalens vel-signelse). Turen i fjellene er en annen historie. Nå berettes ferdigkjøpt tur til Knossos.

Stress ned, sa min beste halvdel. Løp ikke mot tiden, - la tiden komme til deg. "Dropp Knossos, og du har ikke vært på Kreta på ordentlig", sier brosjyrene. Mens isen smeltet i Norge, bygde kong Minos et kjempepalass ved Iraklion på Kreta. 20 000 kvm med innlagt vann og vannklosetter. Vi snakker om kultur i Norge med stavkirker og ættefeider på 11-1200 tallet. Da hadde den minoiske høykulturen allerede vært utdødd i 2000 år. Og ennå var det 650 år

igjen til vi fant opp vannklosettet. Riktignok mer raffinert teknisk, men prinsippet var det samme: La vannet ta med seg møkka til havs.

Arkeologiske utgravninger er kanskje ikke det mest spennende. Men spor etter ukjent fortid fascinerer. Hvem var byggerne? Og hvem ødeleggerne? Tidens tann gnager evig, alt og alle blir spist av den. Noen ganger hjelper vandaler til. Vandalene forstår ikke hva de gjør. Må bare rive opp og ødelegge. Det vakre og store er en trussel mot det små og flate, være seg en blomsterplanting på offentlig plass på Carl Johan eller et byggverk i Knossos. Bort med det. Ødelegg. Kong Minos var bare et sagn da engelskmannen Evans fant ruinene i 1901. 2000 år f. k. blomstret den minoiske kulturen. Et fredsælt folk. Rikt på handel og skipsfart. Ingen krigere fantes. Et folk med høyt utviklet kunst, kunnskap og ferdigheter. Lå sårbart til da vandalene kom. Folkeslag med våpen og krigskunst. Største fienden var likevel naturen. Jordskjelv og naturkatastrofe utarmet folket over natten. Og etter kom vandalene og sørget for endeliktet.

I Knossos er bevart malerier og fresker som er vakrere enn vår tids skilderier. Gullsmedkunst som vi ennå ikke har greid å kopiere. Byggekunst som tåler jordskjelv. Likestilling mellom kvinner og menn 4000 år før vi fant opp begrepet.

Historien på Kreta lar seg ikke fortelle i et høystemt turistbrev. Ned på bakken kan jeg fortelle om trafikkork, barsk kretabussjåfør og svetteit kø for å se fordums kongers og dronningers budoarer i steinruinene. Og nytelsen etterpå ved å kaste seg ut i et vindspakt Middelhav når endelig "hjemme" ut på ettermiddagen. Å være billigturist på Kreta har sine positive sider.

Kretensk aften til 20 Euro forbigås nesten i stillhet. Å spise seg mett på calamaris (akkar) og zatsiki og annet godt med du greier å svelge, kompenserte for zorbaliknende musikk med ørten vers for hver sang.

Natta blei sein. Mye skulle skrives ned. Night-cupen rakk til finalen og vel så det, mens magen uroer seg uten å ha bestemt seg. Salmonella, eller bare Ella, that's all in the kitchen. Og dagen derpå? Forbigått i stillhet. Men det ble reisebrev av det.

Kreta, - jeg kommer tilbake!

Minosine

OM PENSJONSKOMMISJONENS FORSLAG

SAKO gjennomførte seminar på Sessvollmoen 10. - 12. februar i år, hvor hovedtema var Pensjonskommisjonens innstilling. Norsk Pensjonistforbund var vertskap. Fra Telepensjonistenes forbund deltok Gerd Waaktaar Gamst, Arnulf Krokan, Einar Heggelund og undertegnede. Foredragsholder var Ketil Anton Stene, medlem av kommisjonen.

Det er et stort dokument på 390 sider som foreligger - NOU 2004 nr 1, "Modernisert folketrygd". Jeg skal ta for meg de viktigste hovedpunktene og gi noen betraktninger til slutt.

Innstillingens medlemmer, "med et bredt flertall", har samlet seg om hoved- konklusjonene nedenfor:

- En modernisert folketrygd med en nærere sammenheng mellom den enkeltes inntekt og pensjon. Det foreslås en pensjonsopptjening som svarer til 1,25% av arbeidsinntekten hvert år. Det gir en folketrygd på 54% av lønnsinntekt etter skatt ved **43 års opptjening**.
- Grunnsikring ved garantipensjon. Alle garanteres en pensjon fra folketrygden tilsvarende minstepensjon i dag.
- Livsløpopptjening, dvs at alle år i arbeid skal gi opptjening. Det skaper en tydeligere sammenheng mellom arbeidsinntekt og pensjon enn i dag. Dagens 20-besteårs regelen og 40-års regelen fjernes.
- Kommisjonen går inn for at det gjennomføres fleksibel pensjoneringsalder i folketrygden fra 62 år, men med

at jo lengere en fortsetter i arbeid, jo høyere pensjon, og omvendt. Velger en å gå av tidlig, må en dekke hoveddelen av kostnadene selv.

- Kommisjonen foreslår en egen premie for den inntektsavhengige alderspensjonen fra folketrygden. Den foreslås til 17,5 % av årlig arbeidsinntekt. Premien fordeles likt mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.
- Kommisjonen foreslår at løpende utbetalte alderspensjoner reguleres årlig med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten, istedenfor lønnsregulering som i dag.
- Kommisjonen går inn for at offentlige tjenestepensjoner legges om, slik at den blir et direkte (netto) tillegg til folketrygden. Slik det er i dag, er det en brutto samordning av offentlig pensjon og folketrygd.
- Kommisjonen foreslår at uførepensjonsordningen blir utredet nærmere.
- Det foreslås at det nye pensjonssystemet skal tre i kraft fra 2010, og at det fases gradvis inn over en 15-års periode. De som er født før 1950 får pensjon etter dagens system.

Mine kommentarer.

Etter 43 års arbeidsdag vil en altså kunne oppnå 54 % folketrygd i det nye forslaget. I dag er folketrygden ca 51 %, og vi kan gå av ved 67 år. Jeg gjør oppmerksom på at ved innføring av folketrygden i 1967 ble det lovet at den fulle ytelsen (grunnpensjon + tilleggspensjon) til person med ordinær arbeidsinntekt skulle tilsvare 2/3 (67%) av gjennomsnittlig arbeidsinntekt. Dette er en sak Norsk Pensjonistforbund (NPF) har jobbet med i årevis.

Kommisjonen foreslår at en jobber til 70 år eller mer. Men vi vet jo at dagens lediggjorte 50-åring har store problemer med å skaffe seg nytt arbeid. Vi får håpe (som kommisjonen) at arbeidsgiverne forandrer innstilling og ønsker arbeidstakere over 50, 60 og 70 år. Er det sannsynlig?

Livsløpopptjening høres flott ut. Men det betyr for eksempel at kvinner ikke bør gå hjemme og passe barn år eller gå i deltid i lengre perioder, hvis de vil ha en pensjon de kan leve av.

Når det gjelder den inntektsavhengige alderspensjonen, og forslaget om 17,5% innbetaling av arbeidsinntekten (fra arbeidstaker + arbeidsgiver) er prosenten i dag 7,8% fra arbeidstaker og ca 14,1% fra arbeidsgiver. Hvorfor gå ned i prosent? Det er en differanse på 4,4%, disse pengene ville vel komme godt med i fremtidige pensjoner, skulle jeg tro.

Reguleringen av alderspensjonen vil også gjelde for oss fra 2010. Forslaget går ut på regulering etter pris- og lønnsvekst, mot i dag regulering etter lønnsvekst. Vi har ikke oppnådd at pensjonene har blitt regulert etter lønnsvekst hvert år, det er jo derfor NPF hamrer løs om etterregulering. Dagens forslag betyr en enda mindre prosent ved

reguleringene enn vi tidligere har hatt, og det blir slutt på årlige forhandlingsrunder mellom NPF og Sosialdepartementet. De forhandlingene vi har hatt og har i dag, har vært av avgjørende betydning for utviklingen av vår pensjon.

NPF foreslår at folketrygdfondet brukes til å oppnå 2/3 pensjon for alle nåværende pensjonister, og at oljeformuen per 2003 får stå urørt til våre barn og barnebarn. Dette er etter min mening meget gode forslag.

Nå er det opp til oss å være oppmerksom på hva som skjer videre. Stortingets sammensetning er i dag en annen enn for noen år tilbake. Det er i dag få representanter over 60 år, noe som betyr at andre saker enn alderspensjon vektlegges. Det bør vi tenke over foran stortingsvalget i 2005.

Det er viktig at vi engasjerer oss i denne saken. Vi vet en hel del om pensjon, og har også en historikk om emnet, noe våre barn og barnebarn neppe har.

Gerd Parelius

TANKER FRA EN TERRASSE PÅ COSTA BLANCA

Jeg sitter her og dører og filosoferer i ettermiddagsolen, og tankene vandrer sine egne veier. Et bilde fra avisen sitter fast på netthinnen. Det viser en ung mann som ligger med ansiktet ned med utstrakte armer i vannet, noen få meter fra stranden. Han er en av mange unge mennesker som har druknet i forsøket på å komme seg over fra Nord-Afrika til Spania. I følge spanske myndigheter druknet 115 illegale innvandrere i 2003. Det virkelige tallet kan nok være betydelig større.

Men mange kommer seg inn likevel, ad ulike veier. Myndighetene utviste mer enn 92000 personer fra landet i fjor. Ca 18000 av disse kom fra Nord-Afrika, de øvrige i hovedsak fra Øst-Europa, Sør-Afrika og Midt-Østen.

Men vi fra den bedrestilte del av verden behøver ikke risikere livet i en råttne båt for å komme hit. Vi kommer pr. fly for det meste. Av de ca 40000 hus og leiligheter som nordmenn eier i utlandet, ligger ca 17000 her på den ca 500 km lange kysten som heter Costa Blanca. I tillegg til de norske fastboende kommer så alle de øvrige norske som ferier i kortere eller lengre tid her nede. Totalt bor det nå vel 11,6 mill utlendinger lovlig i Spania.

At fattige mennesker vil til Spania skjønner en lett. For 40 år siden var faktisk Spania fattigere enn Mexico. Den situasjonen er totalt forandret nå. I løpet av årene etter Franco's død, og særlig i løpet av de siste 6-8 år, har økonomien og de generelle forhold for den enkelte spanjol bedret seg radikalt. Som eksempel kan nevnes at halvdelen av alle nye arbeidsplasser i EU ble skapt her i Spania. Æren for dette blir tillagt det regjerende partiet, Partido Popular, og dets sjef Jose Maria Aznar, og hans politikk med slanking av offentlige utgifter og utstrakt privatisering.

For oss turister er imidlertid økonomien blitt dårligere siden vi var her i fjor vinter. I dag (medio februar) koster en euro kr 8,68 og har vært oppe i 8,79. I fjor var kursen nede i kr 7,21, altså en økning på hele 22%. Prisene her nede har også hatt en generell stigning i denne tiden, og dette kommer i tillegg til kursutviklingen. Dette har ført til at levekostnadene for oss som får inntekt i kroner, har steget med ca 30 %.

Men bildet av den døde ungdommen i sjøen vil ikke slippe taket. Jeg tenker på de muligheter og betingelser som gjelder for våre ungdommer hjemme i Norge, og i hvilken grad de skjønner og setter pris på flaksen de har hatt som ble født akkurat der.

Ja, hva er det som holder disse u-landene så håpløst nede i elendigheten i tiår etter tiår, på tross av en ikke ubetydelig hjelp fra de bedrestilte landene? Er det slik, som enkelte hevder, at man bruker storparten av ressursene på våpen, hær, politi (både ordinært og hemmelig), og på å beholde makten med alle midler? Er det politiske maktapparatet i disse landene gjennomsyret av samfunnsengasjement og idealisme, slik vi helst vil tro våre egne politikere er det?

Tja, si det. Jeg sitter bare og filosoferer litt, på en terrasse i Costa Blanca, like ved en strand og et hav hvor unge mennesker dør hver måned i forsøket på å skaffe seg et bedre liv.

Vaya con Dios!

Terje K

MELD DEG INN I DITT HJEMSTEDS TELEPENSJONISTFORENING!

Her møter du venner og kollegaer og oppfrisker gamle minner

ARENDAL	Björg Berli	Sandnes	4812 Kongshavn	37 08 82 71
BERGEN	Aslaug Hellevang	Postboks 7150	5020 Bergen	55 13 43 87
BODØ/SALTEN	Gerd Blomstrand Kristensen	Tjeldberget 11	8012 Bodø	75 58 11 68
DRAMMEN	Bjørn Ivar Eidsvig	Heggevn. 13	3043 Drammen	32 81 14 60
GJØVIK	Bjørn Kjensberg	Frans Olsensv. 11	2817 Gjøvik	61 17 39 09
GLÅMDAL	Jan H. Andreassen	Blomstervn. 37	2208 Kongsvinger	62 81 59 40
GUDBRANDSDAL	Solveig Båtstøløkken	Grendevn. 10, Sjoa	2670 Otta	61 23 60 34
HAMAR	Jon Kroken	Seierstedsv. 6	2322 Ridabu	62 52 42 50
HARSTAD OG OMEGN	Bodil Hanssen	Stokkemyrvn. 33D	9409 Harstad	77 07 36 03
HAUGESUND	Arne Fosse	Hervikvn. 10 D	5521 Haugesund	52 71 65 50
HELGELAND	Evald Hagenes	Veslefrikkvn. 13	8800 Sandnessjøen	75 04 34 34
KRISTIANSAND	Elisabeth Augland	Koggevn. 62	4624 Kristiansand	38 08 52 78
KRISTIANSUND	Gerd Ohr	Sørsundvn. 28	6507 Kristiansund	71 67 12 06
LARVIK	Øyvind Jensen	Jegersborgg. 8 C	3257 Larvik	33 18 27 46
LEVANGER	Sigrun Moe	Rognhaug	7600 Levanger	74 08 13 62
LILLEHAMMER	Else Doseth	Frødingfaret 8	2613 Lillehammer	61 25 03 15
LILLESTRØM	Arve Dehli	Gamle Rovenv. 39	1900 Fetsund	63 88 14 22
LOFOTEN	Kjell Tetlie	Postboks 2	8309 Kabelvåg	76 07 83 12
MOLDE	Sigrid Jordhøy	Torbjørnsv. 13	6429 Molde	71 25 33 13
NAMSOS	Randi Langås	Vasshusvn. 2	7800 Namsos	74 27 50 68
NARVIK OG OMEGN	Hjalmar Bruvoll	Frydenlundsg. 34 A	8516 Narvik	76 94 66 56
NORD-ØSTERDAL	Ole Østlund	Hersestøa	2478 Hanestad	62 46 79 15
OSLO	Inger Trøan	Sofies plass 3 C	0169 Oslo	22 46 86 44
RINGERIKE	Halvard Solberg	Krokenvn. 16	3515 Hønefoss	32 12 27 09
SANDEFJORD	Leif Willy Fjeld	Skiringssalsvn. 126 B	3213 Sandefjord	33 45 86 16
SENTRALE ENHETER	Kristen Folkestad	Telev. 3	2020 Skedsmokorset	63 87 65 78
SKIEN	Elise Kristoffersen	Kirkebakken 16	3921 Porsgrunn	35 55 40 69
SOGN OG FJORDANE	Dagunn Klakegg	Postboks 168	6801 Førde	57 82 14 21
STAVANGER	Marit Torkildsen	Regimentvn. 80	4045 Hafersfjord	51 55 16 66
STEINKJER	Sverre Steinstad	Sundsnesvn. 35	7670 Inderøy	74 15 32 26
TROMSØ	Anne-Berit Aune	Utsikten 78	9018 Tromsø	77 67 51 00
TRONDHEIM	Inger Qvam	Magnus Berrføttsv. 1B	7046 Trondheim	73 91 81 50
TØNSBERG	Unni Due Rosenblad	Nedre Bogenvei 43	3150 Tolvsrød	33 32 45 14
VALDRES	Astri Jodalen	Øvrevn. 33	2900 Fagernes	61 36 00 59
ØSTFOLD	Karsten Karlsen	Skogfaret 33	1621 Gressvik	69 32 72 27
ÅLESUND	Oddveig Saure	Ørnetua 12	6009 Ålesund	70 13 78 30